

Розумні стосовно історичних подій, але недолугі у творенні своєї історії

ДУМКА

Лауреат Нобелівської премії 2015 року, письменниця Світлана Алексієвич якось сказала в інтерв'ю, мовляв, показати, який ти розумний через п'ятдесят-сто років після події, – не питання. І тут же процитувала Достоєвського: «Кожен кричить своєю правду».

На превеликий жаль, отой крик «розумної правди» чуємо й стосовно глибоко трагічних подій, про які треба, мабуть, не кричати, а виважено аналізувати, щоб винести застережливий урок і не допустити повторення такої трагедії.

Кожного року в кінці листопада по всій Україні проводяться траурні заходи з вшанування жертв Голодомору. Головна мета – поминальна – досягається. А застережлива?.. Складається враження, що вона підмінюється іншою метою: приклевюванням до трагедії нових визначень та гасел – геноцид, помста за свободу тощо. Причому узаконенню і поширенню такої «новизни» приділяється величезна увага, витрачаються величезні людські й фінансові ресурси. Подается те й в руслі патріотичного виховання молоді.

Саме з такою метою в Чернігівській обласній бібліотеці імені Короленка проводили «круглий стіл» під назвою «Наша печаль і скорбота», учасниками якого були здебільшого студенти місцевих вищих навчальних закладів.

Виступали фахові історики, кандидати наук, студенти-дослідники. Але на яких прикладах з того страшного Голодомору намагалися доповісти підняти в молоді патріотичний дух? Переказами давно відомих фактів злочинця більшовицької влади у селах?

Один з учасників «круглого столу», співробітник Українського інституту національної пам'яті Сергій Горобець розповів, як процвітало п'янство серед сільських керівників у трагічні тридцять. Перед цим він дав інтерв'ю газеті «Чернігівщина», де назвав кілька нових причин Голодомору: робота на військовий конвеєр, недолуга кадрова політика, що допустила до влади безжальних комуністів, бажання селян бути вільними, за що й поплачували та тихо помирили.

Ніби й правду каже, але за тією правдою є й інша правда, про яку не прийнято говорити на заходах з Голодомору, бо вона не вписується в термін «геноцид» і взагалі може суперечити декомунізації. От і виходить, що комуністичні символи і назви декомунізували, а методи боротьби комуністів з ворожою ідеологією залишили для свого використання. Скільки заборонених тем уже маємо в незалежній, демократичній Україні? За таких обставин неможливо дослідити реальні причини трагедії, а отже й винести правильний повчальний урок.

Наведу кілька прикладів, виписаних із збірника Державного архіву Чернігівської області «Голодомор 1932-1933 рр. на Чернігівщині», які спростовують «умозаключення» вченого Сергія Горобця про те, що «...в 1932-1933 роках селяни справді часто вмирили тихо, без спротиву, бо вже просто не залишилося ніяких ресурсів для опору» («Чернігівщина» від 23.11.17р.).

Інформація Дмитрівського райкому до обкому КП(б)У: «Особливо активно виступає проти плану хлібозаготівлі с. Корінецьке... селяни називають радвлладу й партію грабінниками ... категорично заявляють, що, мовляв, "через трупи перейдете, тоді хліб від нас візьмете"».

Телеграма в обком: «... у селі Рубанка Дмитрівського району 100 жінок розібрали на мельниці 200 п мірчука, розгромили двох активістів...».

Інформація Менському райкому: «Був такий вислів, що «нащо нам Ленін і всі, коли нас довели до нищети».

Із спецзведення Бахмацькому райвідділу ДПУ:

Село Тиниця. «Кропивна Дар'я, жінка твердоздатчика, говорила «досить радвлადі і комуністам царювати, скоро і наше право настане...».

Село Івангород. Член артілі Ворошилова Заболотний, бідняк, говорив: «... побачите, що 15 травня повинно що-то бути – або війна, або повстання».

Село Батурич. Горбативець говорив: «... якщо й до нас прийдуть хлопці-повстанці з Атюші, то ніхто не відмовиться пристати до них, бо все одно вмирати».

Село Мартинівка. «Надіслана туди бригада хліб виявляти. Під час із'яття в хату заскочило декілька жінок, які почали не давати хліб, ругатися, а Топтун Ониська і Васильченко Марія

передати прокуратурі, доручити їй негайно заарештувати».

«Бюро партосередку вивело зі складу бюро Андріяненка (подав заяву про вихід з партії) і приступило знову до обговорення плану хлібозаготівлі, де обратно те ж повторилося: "...план виконати можна, але люди залишаться голодні". Коли я поставив питання в упор, то й Галич подав заяву про вибуття із партії».

«Правління двох колгоспів покладаються на колгоспну масу, а маса, особливо жінки, настрою антирадянського – проти здачі хліба».

«Кандидат партії Бондар Т. (голова сільради) висказався решительно против прийняття плану: "Я не могу оставить голодными все село и сделать из него вторую Дрбовщину. Другие члены кандгруппы (криме комсомольца Валевач) также высказались против принятия плана"».

«Прилуцький нарсуд засудив керівників Рудовського колгоспу за систематичне розбазарювання продуктів на громадське харчування».

«Голова колгоспу Рубан (с. Красне) дозволив збирати колоски для власних потреб колгоспникам та колгоспницям на тій ділянці, на якій вони жнуть. Тов. Рубана з роботи зняти та передати до суду за розкрадання колгоспної власності».

Знову ж, таких прикладів багато в названому вище архівному збірнику. А скільки їх в самому архіві? Однак, широко і масивно вшановуємо жертви Голодомору, витрачаємо мільйони на пам'ятники і хрести, в країнах світу добиваємося визнання Голодомору геноцидом, а чи дійде коли черга до вшанування пам'яті тих, хто борювався й віддав своє життя, або тривалий час був на каторзі, за те, що рятував односельців від голодної смерті? Бо як би не крутив Український інститут національної пам'яті нашою пам'яттю, але в ній залишаються перекази очевидців, і архівні документи свідчать, що не в усіх селах був страшний Голодомор, в окремих взагалі жодна людина не померла від голоду. Чим не приклади таких громад з їхнім людським активом для уроків з виховання молоді?

Ще однією напівправдою завбаваємо голови сучасній молоді. Останнім часом винних за Голодомор шукаємо в Москві. Але звіди йшли директиви, а самі безчинства творилися місцевими нелюдами. Наведу один витяг з архіву. «... при допросе детей горящими спичками жгли нос и подкладывали пальцы детей под доску, давили, устривая пытки. «Активисты арестовали в хате двох женщин и, затопив печь, закрыли трубу, напустив в хату дыма, через дверь кричали: «хлеб давай, иначе удушим вас». «Баран Татьяну в одной тельной рубашке, босую, вывели на снег, угрожали расстрелом в случае несдачи хлеба».

Сучасні дослідники Голодомору політичними лозунгами затінують такі страхоття, разом з катями. Тож прояви доморощеного звірства досі не затавровані належним чином, натомість дивуємося, коли зустрічаємося з подібним в наші дні.

Років через п'ятдесят-сто нові історики теж, думаю, будуть досліджувати наш «геноцид» стосовно 60 відсотків населення, що перебуває за межею бідності – за висновками ООН. Що вони подумають про нас, розумних і патріотичних, але не здатних відстоювати своє конституційне право жити в достатку та під державним захистом? І одну з причин, може, назвуть: не засвоїли урок боротьби навіть отих «безграмотних і заляканих» жінок тридцятих років двадцятого століття. Бо не борцями славилися, а політичними свистунами – он скільки всього вже просвістили!

Григорій ВОЙТОК

ПРАВОПОРЯДОК

Поліція застерігає: орудує шахраї!

Незважаючи на регулярні попередження поліції, громадяни продовжують потрапляти на гачок аферистів, які оббирають людей, входячи до них у довіру та викрадаючи гроші. Найбільш актуальними способами обману вже не перший рік залишаються так звані телефонні, банківські та інтернет-шахрайства.

Зокрема, у 50-річної прилучанки шахраї виграли 7 тисяч гривень за швидке та безболісне розв'язання проблеми з ДТП, у яке начебто потрапив її чоловік. Потерпіла перерахувала гроші на картку, яку їй вказав невідомий співрозмовник, і лише потім здогадалася подзвонити чоловікові. Тоді й з'ясувалося, що ніякої дорожньої пригоди не було, а жінку просто ошукали.

Набагато більшими виявились грошові втрати літньої жительки Сновського району. Їй також повідомили, що син старенької нібито став винуватцем ДТП, та запропонували «вирішити питання» за 15 тисяч гривень. Жінка слухняно збрала цю чималу суму та понесла її у банківське відділення, де перерахувала гроші на вказану «посередником» картку. Однак шахраям здалося цього замало, тож невдовзі потерпіла повторила операцію, перерахувавши знову 15 тисяч, але на інший рахунок. А коли бабуся втретє прийшла до банку, касир поцікавилася, куди клієнтка надсилає такі великі суми. І, почувши легенду шахраїв, порадила старенькій негайно зателефонувати синові. Тоді обман і розкрився, але 30 тисяч гривень вже були втрачені.

У такий спосіб шахраї дурять сотні людей по всій країні. Вони розповідають потенційним жертвам про халвиві ДТП, до яких нібито причетні їх родичі, або про скоєні ними злочини. Хтось та й кльоне на сльозливу історію. Тому поліція Чернігівщини радить завжди перевіряти інформацію, яку розповідають телефоном незнайомці.

Так звані «Інтернет-шахраї» вдалося ошукати 29-річного прилучанина. Діяли зловмисники за стандартною схемою: псевдо-продавець розмістив оголошення про продаж неіснуючого товару за дуже привабливою ціною та зажадав попередню оплату за нього. А коли довірливий покупець перерахував майже 3 тисячі гривень, щоб отримати комп'ютерну відеокарту, зловмисник вимкнув телефон, заблокував всі акаунти й більше не виходив на зв'язок. Звісно, це був шахрай, який насправді нічого не продавав, а фото товару поцупив десь в іншому місці.

Тож поліція радить розраховуватися з інтернет-продавцями виключно після отримання товару. Це вбереже ваші гроші й не дасть шахраям змоги вас обдурити.

А ось 64-річний чернігівець постраждав від дій афериста, який зумів поєднати відразу дві традиційні схеми: так званих «банківського» та «Інтернет-шахрайства». Зловмисник розмістив оголошення про продаж товару – сантехнічного пристрою – на популярному ресурсі Інтернет-оголошень, а у покупця спромігся вивідати повні дані його банківської картки та викарвав з рахунку всі наявні гроші, майже 10 тисяч гривень.

Поліція наполегливо застерігає: ні в якому разі не повідомляйте нікому всю інформацію зі своїх банківських карток, в першу чергу – термін дії картки та захисний код на її зворотному боці. Також не забувайте, що справжні банківські працівники ніколи не питимуть ці дані телефоном, а в разі потреби запропонують вам особисто прибути до відділення банку та розв'язувати виниклу проблему там.

За всіма переліченими фактами відкрито кримінальні провадження за частиною 1 статті 190 Кримінального кодексу України (шахрайство) – карається штрафом до п'ятдесяти неоподаткованих мінімумів доходів громадян або громадськими роботами на строк до двохсот сорока годин, або виправними роботами на строк до двох років, або обмеженням волі на строк до трьох років. Триває досудове розслідування.

Сектор комунікації
поліції Чернігівської області

Виступ Тамари Демченко під час дискусії